

KŪDIKIO KALBOS RAIDA

- ❖ Vieno-dvejų mėnesių kūdikis išgirsta ir skiria atskirus kalbos garsus.
- ❖ Dviejų-keturių mėnesių taria tik švelnius, negrabių, dainingus a-a-a, e-e-e balsius. Pradžioje kūdikis juos ištaria atsitiktinai. Vėliau, kalbinamas tėvelių, įsiziūrėdamas į jų veidą, pradeda mėgdžioti lūpų judesius. Ir tariamų garsų daugėja. Taria balsius, dvibalsius, įvairių garsų junginius (kuriuos kartais net sunku suprasti).
- ❖ Balsius ir kitus neaiškius garsus vaikai įvairiai intonuoja; taria kylančia, vienoda, nusileidžiančia intonacija, lėtai, greitai. Tai reiškia, kad vaikas perima intonacinį kalbos modelį.
- ❖ Trijų mėnesių kūdikis mėgaujasi garsų tarimu, žaidžia jais, eksperimentuoja savo balsu, garsais, ilgai kartoja, nes jų tarimas teikia jam malonumą.
- ❖ Vaikas lialiuoja, vėpia ir ulba - tada, kai sotus, sausas, geros nuotaikos. Tardamas garsus jis šypsosi, džiugiai žiūri į akis, prašo bendravimo. Tuo jis parodo savo domėjimąsi jį supančia aplinka. Akimis ieško kalbančiojo, klausosi žodžių, garsų, kuriuos girdi. Mėgsta būti kalbinamas, ypač jam patinka kai garsiai dainuojama. Nutraukus bendravimą gali ir pravirkti.
- ❖ Keturių-šešių mėnesių kūdikis pradeda tarti pirmuosius priebalsinius garsus ir garsų junginius. Garsų junginiai ritmiški. Du skiemenis pradeda jungti į „žodį“. Tai pseudožodžiai, kurie tariami tam tikra intonacija, turi aiškų kirtį kurioje nors dalyje pvz.: **aga**, **bai**, **ubabai**, **uiba**, **aiba**, **baga**, **ga gu**, **a la** ir t.t. Čiauškėjimas - tai tų pačių garsų, išgaunamų įvairiose burnos vietose tarimas, jaučiant malonumą tarti. Vaikas plepa, tauškia, sako įvairius garsus. Būdamas vienas „kalba“ pats su savimi.
- ❖ Čiauškėdamas vaikas treniruoja savo kalbinį mechanizmą, derina artikuliacijos padargų veiklą. Jis daug kartų kartoja, kad gautų tą patį garsą.

- ❖ Septynių- devynių mėnesių garsų skaičius būna pats didžiausias. Geba tarti įvairius garsus kuriuos naudoja gimtojoje kalboje.
- ❖ Šešių-septynerių mėnesių kūdikis gerai skiria dviskiemenius žodžius: baba, popa. Padidėja kalbos padargų raumenų kontrolė, todėl vaikas lengvai taria balsių ir priebalsių junginius: bababa; tiatitiatia, gali tikslingai pakartoti girdėtus skiemenis: tiatia. Sugebėjimas pakartoti leidžia toliau formuotis bendravimo procesui; kalbu-klausau-kalbu.
- ❖ Vaikas mėgsta čiauškėti vienas. Čiauškėjimu atsako į kalbinimą. Iš čiauškėjimo padaro pirmuosius žodžius. Bendraudamas nori atkreipti kitų dėmesį, todėl sukelia triukšmą. Juokiasi. Klausosi pokalbių. Pradeda suprasti artimųjų vardus ir daiktų pavadinimus, prašymus. Supratimui labai svarbu garso, žodžio ir veiksmo, žodžio ir daikto suvokimo vienalaikis vyksmas. Pvz. duodant vaikui žaislą, sakomas jo pavadinimas (lėlė, lėlė... įvairiu garsumu, intonacija ir kt.).
- ❖ Bendraudamas kūdikis iš mamos tikisi emocionalaus dėmesio ir žaismingumo, o iš tėčio - veiksmo žaidimų, kas sukels vaikui šūksnius, juoką.
- ❖ Septynerių-devynerių mėnesių vaikas pradeda suprasti ir pats naudoti ženklus: tiesia rankutes, kai nori būti paaimamas; pasuka galvą ir žiūri į rūpimą daiktą, tiesia ranką ir atlenkia, sulenkia pirštus, kai prašo ką nors duoti; rodo ranka ir kt.
- ❖ Septynerių devynerių metų mažylis ir toliau aktyviai čiauška. Tai ruošimasis kalbai; savotiški pratimai. Girdisi įvairesni ir įdomesni garsai.
- ❖ Dešimtą-vienuoliktą mėnesį vaiko tariamų garsų skaičius žymiai sumažėja. Prasideda tylos laikotarpis. Gali išlikti tik kai kurie čiauškėjimo garsai (e, a, t, d, p, b, m, n), kurie vėliau virst pirmaisiais žodžiais.

Paruošė Molėtų ŠPT logopedė Rita Andreikėnienė